Hun havde intet andet tilbage af sin religiøse Overbevisning end Troen paa »en Gud«, men ogsaa den begyndte nu langsomt at smelte bort.

Den theistiske Grundsætning: »*Hvis* der er en Gud, maa han i det mindste være lige saa god som sin højeste Skabning« begyndte med et »hvis«, og paa dette »hvis« henvendte hun sin Opmærksomhed. Og hun ræsonnerede videre: Selvfølgelig maa han være sin højeste Skabning overlegen, om han er til — men, er han til? Hvad om man vendte Sætningen om og sagde, at Mennesket var Guds Skaber, og Gud intet andet end Menneskets eget Billede, genspejlet i Menneskeaanden?«

Videre og videre forfulgte hun denne Tanke. Hun læste atter Mill's »Undersøgelse af Sir W. Hamiltons Filosofi« og underkastede Comte's »Philosophie positive« et grundigt Studium.

Hun havde fuldstændig opgivet at bede, ikke fordi hun allerede var Atheist, men fordi hun endnu var Theist. Det forekom hende nemlig urimeligt at bede, saa længe hun troede paa en Gud, der var bedre og visere end hun selv. En alvis Gud, mente hun, behøvede ikke at bønfaldes, en algod Gud vilde af sig selv gøre alt, hvad der var bedst for sin Skabning, uden nogen Tilskyndelse. Bønnen forekom hende derfor at være et blasfemisk Overgreb. »Men,« tilføjer hun, »Gud svinder gradvis ud af dens Liv, der ikke beder til ham. En Gud, som intet Forsyn er, er en Overflødighed.«

Og omsider sagde hun en Dag til Hr. Scott: »Maa jeg skrive en Artikel om Guds Tilværelse og Væsen?«

Han saa' prøvende paa hende: »Aha, lille Frue,« svarede han, »saa De staar endelig Ansigt til Ansigt med det Problem? Jeg tænkte nok, det vilde komme. Skriv blot.«

Hun udkastede strax Planen til Afhandlingen og havde skrevet det meste af den, da hun en Dag i en Boglade tilfældigvis fik Øje paa et Nummer af »The National Reformer«, et fritænkerisk Dagblad, som redigeredes af Mr. Bradlaugh.

Titlen vakte hendes Nysgærrighed, hun kjøbte Bladet og læste det i Omnibussen paa Vejen hjem.

Det indeholdt et Par Angreb paa Mr. Bradlaugh og et kort og behersket Svar fra denne. Desuden fandt hun en Artikel deri om »the National Secular Society« og fik gennem den for første Gang at vide, at der existerede en Forening, hvis Formaal var at udbrede Kendskab til »Fritænkeriet«. Hun var strax enig med sig selv om, at hun burde tilhøre denne Forening og skrev til Udgiveren af »the National Reformer« om at blive optaget som Medlem.

Kort efter fik hun en Meddelelse om, at hun kunde hente sit Medlemskort i »The Hall of Science« hos Mr. Bradlaugh en Søndag Aften.

Hun gik derhen den følgende Søndag og bivaanede for første Gang en fritænkerisk Forsamling.

Mens hun sad dér og saa' sig om med stor Interesse i den tæt sammenstuvede Mængde, skræmmedes hun pludselig op af stormende Leveraab. En høj Skikkelse gik hastig gennem Salen og tog Plads paa Talerstolen, mens Bifaldsraabene steg højere og højere. Det var Mr. Bradlaugh.

Hans Personlighed gjorde allerede ved dette første Møde et dybt Indtryk paa hende. Det mærkelig rolige, alvorlige og strænge Blik, hvormed han overskuede Mængden, tog hende fangen, hans ejendommelige ildfulde, stærkt ironiske Veltalenhed rev hende med som aldrig noget før, og for første Gang følte hun sig selv greben af den Magt, den menneskelige Tale ejer over Aanderne.

Med Forbavsesle huskede hun at have hørt Mr. Bradlaugh omtale kun som en uvidende Demagog. Hun var selv godt hjemme i det Emne, han talte om; og hun beundrede i lige høj Grad hans Kundskabsfylde og hans Sprogs Rigdom og Kraft.

Da han efter Foredraget overrakte hende Medlemskortet, talte de sammen og fandt snart, at der kun var ringe Meningsforskel i deres Anskuelser. Hendes Artikel fandt Mr. Bradlaugh rigtig god og endte sin Kritik med smilende at sige: »De har tænkt Dem selv ind i Atheismen uden at ville eller vide det.«

Nogle faa Dage efter denne Samtale, tilbød Mr. Bradlaugh hende en Plads som fast Medarbejder ved »The National Reformer« mod et lille ugentligt Honorar.

Hendes første Artikel var underskrevet »Ajax«, og dette *nom de guerre*, som hun af forskellige Hensyn var nødt til at bruge, havde hun valgt efter den berømte Statue i Krystalpaladset af »Ajax, der skriger efter Lys«. »Thi«, siger hun, »at se, at vide, at forstaa, selv om Synet blænder vort Øje, Kundskaben volder os Smerte og Forstaaelsen tilintetgør vore kæreste Forhaabninger, har altid været den opadstræbende Menneskeaands Længsel. Nogle har betragtet denne Længsel som en Svaghed, som en Daarskab, men jeg er vis paa, at den lever stærkest blandt de ædleste af vor Race, og at fra deres Læber, hvis Aand har bidraget mest til at løfte Uvidenhedens Byrde fra den synkefærdige overanstrængte Menneskeslægts Skuldre, har oftest lydt det lidenskabelig bønfaldende Raab: »Giv Lys!«

Skaf enhver ung Pige en Fagdannelse i sin Ungdom.

Et Symposion.

En Mand, der hedder Kierkegaard, hvis Standpunkt i Kvindesagen er saaledes, at de Herrer Strindberg og Ploug ved Siden af tager sig ud som falmede Sole, skriver om et Symposion, i hvilket en Del Mænd hver fra sit Standpunkt holder en Tale for Kvinden. Lad os i Stedet for Mænd tænke os fire Kvinder som Deltagere i et Symposion, og lad os tænke os, at disse en efter en rejser sig og holder en Tale for Manden.

Den første, der rejser sig, er høj og skulderbred, med haarde, markerede Træk og et hadefuldt Udtryk:

»Mine Damer,« begynder hun, »Manden er uende-